

ціннісні доміанти і регулятиви комунікативної поведінки, "мовний пуризм" – прагнення до екології мови на лексико-семантичному рівні, а також турбота про підтримання біологічної гармонійності спілкування із залученням усіх сенсорних систем.

Список використаних джерел

1. Барт, Роланд. Избранные работы: Семиотика: Поэтика: Пер. с фр. / Сост., общ. ред. и вступ. ст. Г. К. Косикова. – М.: Прогресс, 1989. – 616 с.
2. Бердяев. Н.А. Самопознание (опыт философской автобиографии). – М.: Международные отношения, 1990. – 336 с.
3. Вернадский, В.И. Биосфера и ноосфера. – М.: Айрис-Пресс: Рольф, 2002. – 573 с.
4. Грабарова Э.В. Концепт savoir vivre во французской лингвокультуре и его русские соотвества : Дис. ... канд. филол. наук : 10.02.20. – Волгоград, 2004. – 190 с. РГБ ОД, 61:04-10/990
5. Ионова С.В. К вопросу о признаках экологичности текстовой коммуникации. Вестн. Волгогр. гос. ун-та. Сер. 2, Языкозн. 2011. – № 1 (13) С. 190–197
6. Лихачев Д. С. Экология культуры // Памятники Отечества. – М., 1980. – № 2. – С. 10–16.
7. Матвеева Т.В. По средней линии // Экология языка и коммуникативная практика. – 2013. – № 1. – С. 153–164.
8. Сковородников, А. П. К становлению системы лингвоэкологической терминологии // Речевое общение / под ред. А. П. Сковородникова. – Красноярск : Изд-во Краснояр. ун-та, 2000. – Вып. 3 (11). – С. 70–78.
9. Сковородников, А. П. К философским основаниям предметной области эколлингвистики / А. П. Сковородников // Экология языка и коммуникативная практика. – 2014. – № 2. – С. 140–161. – Электрон. текстовые дан. – Режим доступа: <http://ecoling.sfu-kras.ru/wp-content/uploads/2014/09/Skovorodnikov-A.P.pdf>. – Загл. с экрана.
11. Солодовникова, Н.Г. Лингвоэкология: объект, предмет и задачи / Н.Г. Солодовникова, В. И. Шаховский // Русский язык, литература в школе и вузе. – Киев, 2010. – № 1 (31). – С. 22–29

12. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. – М.: Наука, 1987. – 240 с.
13. Трубецкой Н.С. Общеславянский элемент в русской культуре // Вопр. языкознания. – М., 1990. – № 2. – С. 122–139
14. Фульье А. Психология французского народа, издательство Ф. Павленкова. – СПб., 1899 (пер. с французского без указания переводчика)
15. Шаховский В.И. Эмоции с точки зрения лингвистики // "Музыка начинается там, где кончается слово". – Астрахань-Москва, 1995. – С.30–33
16. Шаховский, В. И. Лингвистическая теория эмоций. Монография / В. И. Шаховский. – М.: Гнозис, 2008. – 416 с.
17. Эколлингвистика: теория, проблемы, методы : межвуз. сб. науч. тр. / под ред. А. М. Молодкина. – Саратов : науч. кн., 2003. – 329 с.
18. Bateson, Gregory. Steps to an Ecology of Mind: Collected Essays in Anthropology, Psychiatry, Evolution, and Epistemology, 1972 University Of Chicago Press.
19. Bateson, Gregory. Vers une écologie de l'esprit. – Seuil, Paris ; t. I : 1977 ; t. II : 1980.
20. Csergo, Julia, Le "Repas gastronomique des Français" inscrit au Patrimoine Culturel Immatériel de l'Unesco – Texte exclusif – URL: www.lemangeur-ocha.com (дата обращения – 22.09.2015)
21. Gordon D. The French Language and National Identity 1930–1975. vol. 22 of Contributions to the Sociology of Language. Mouton, the Hague, Paris, New-York. Vol. 11, No. 1 (Apr., 1982), pp. 135–139.
22. Plumwood, Val. Environmental Culture: The Ecological Crisis of Reason. URL: <http://www.humanecologyreview.org/pastissues/her101/101bookreviews.pdf>. 2002. P. 77–78. (дата обращения: 7.09.2015)
23. Ristat, Xavier. Vers une écologie de la communication. URL: <http://www.cygnification.com/ecologie-de-la-communication> (дата обращения – 11.09.2015)
24. Sapir Edward, Language And Environment', American Anthropologist – N. S., 14, 1912, P. 228
25. Unberto Eco. The Absent structure. Introduction to Semiology. – St-Petersburg: Petropolis, 1998 – 432 p.

Надійшла до редколегії 25.09.15

L. Klimentko, PhD, scientific fellow

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

COMMUNICATION ECOLOGY THROUGH THE PRISM OF FRENCH LINGUOCULTURE

The article outlines the ecological criteria of the communication and analyzes each of them in the context of the French linguoculture. The orthological, axiological, emotive and natural-biological aspects of the communication ecology are determined. The French communication ecology's canons present the conscious adherence to national cultural and historical traditions in the everyday communicative activity, the positive emotional modality and the worldview as archetypical evaluative dominant and regulative of the communicative behavior, the national policy of linguistic purism and the concern for the biological harmony of communication.

Keywords: communication, ecological criteria of communication, French linguoculture, ART DE VIVRE à la française

Л. Клименко, канд. филол. наук., науч. сотруд.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ЭКОЛОГИЯ КОММУНИКАЦИИ СКВОЗЬ ПРИЗМУ ФРАНЦУЗСКОЙ ЛИНГВОКУЛЬТУРЫ

Статья посвящена определению канонов экологичности коммуникации в контексте французской лингвокультуры. Установлены ортологический, ценностный, эмотивный и природно-биологический аспекты экологичности коммуникации и охарактеризованы признаки каждого из них. Канонами экологичности коммуникации определены осознанное следование национальным культурным и историческим традициям в ежедневной коммуникативной практике, позитивная эмотивная модальность общения и мажорное мировосприятие как архетипические ценностные доминанты и регулятивы коммуникативного поведения, национальная политика языкового пуризма, а также забота о биологической гармоничности общения.

Ключевые слова: коммуникация, канон экологичности коммуникации, французская лингвокультура, искусство жить по-французски.

УДК 81'42:327:06

О. Пономаренко, канд. филол. наук, доц.,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

УТОЧНЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ, ВИКОРИСТОВУВАНОЇ У ДОСЛІДЖЕННЯХ СУЧАСНОГО ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ

У статті йдеться про основні дефініції, котрі традиційно обслуговували номенклатуру філологічних досліджень дипломатичного дискурсу, наводяться приклади останніх змін і нововведень, а також пропонуються авторські визначення цих основних модифікованих понять, з урахуванням сьогоденних досягнень наукового й технологічного прогресу.

Ключові слова: дипломатичний дискурс, дипломатія, твіпломатія, твіпломат, твіпломатиль, твіт.

Якщо ви не займаєтесь політикою, то політика займеться вами
http://www.kirovograd.net/shortly/2009/3/10/zavtra_rozpochinayutsja_zanjatija_u.htm?print

Будь-яка наука ніколи не стоїть на місці, не зупиняється на досягнутому, але продовжує свій поступальний розвиток, намагаючись крокувати в ногу, паралельно виникненню нових понять; появі технічних і технологічних винаходів, нововведень; розширенню когнітивного поля; зміні ментальності чи способу світосприйняття, світобачення та

світопереживання людства. Це твердження залишається справедливим також і для лінгвістики.

Одним з таких нових трендів є необхідність створення термінологічної бази, яка б обслуговувала дослідження мовлення дипломатів на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин, зокрема – функціонування дипломатичного дискурсу у "світій павутині", конкрет-

© Пономаренко О., 2015

ніше – в соціальній мережі Твітер. Аналіз вітчизняних і закордонних теоретичних джерел і наукової літератури засвідчив існування немалої номенклатурної палітри, проте не виявив однастайності поглядів, однозначності тлумачень та уніфікованості відповідної термінології.

Відтак, для проведення повномасштабного філологічного дослідження дипломатичного дискурсу першочерговим стало питання вивчення змісту основних понять і термінів, використовуваних у цій сфері, – **"міжнародні відносини"**, **"політика"**, **"зовнішня (міжнародна) політика (відносини)"**, **"дипломатія"**, **"дипломатичний корпус"**, **"дипломат"**, **"дипломатичний дискурс"**, **"дипломатичні документи"**, **"твіпломатія"**, **"твіт як жанр дипломатичних документів"**, **"твіпломат"**. Для більшості з перелічених термінів наводитимуться їхні буквальні значення, в той час, коли для ключових буде подано максимально повну палітру існуючих визначень, яка, у свій час, уможливила вироблення сучасної робочої та остаточної власної їх дефініції (з урахуванням глобальних змін, які відбулися останніми роками не лише в інформаційно-технологічній, технічній, гео-політико-економічній сферах, але й у ментальності людей).

Міжнародні відносини – це *система міждержавних взаємодій, суб'єктами яких є держави, міждержавні та неурядові організації, приватні особи*. Наука про міжнародні відносини є комплексною та **міждисциплінарною**. У сферу міжнародних відносин входять військово-політичні, економічні, екологічні, гуманітарні та інші проблеми світового співтовариства [10].

За іншим визначенням **міжнародні відносини** – визначаються як *сукупність економічних, політичних, ідеологічних, правових, дипломатичних та інших зв'язків між державами й системами держав, між головними соціальними, економічними, політичними силами, організаціями й громадськими рухами, які діють на світовій арені* [9].

Стрижневим елементом міжнародних відносин є політичні відносини, які, взаємодіючи з іншими відносинами, своєрідно спрямовують їх. Головним суб'єктом міжнародних відносин, особливо у політичній площині, є держава.

Політика – це *цілеспрямована діяльність у галузі взаємовідносин між різними суспільними групами, державами й народами, яка пов'язана з боротьбою за здобуття чи утримання державної влади як знаряддя регулювання та формування цих взаємовідносин; сфера боротьби за владу з метою реалізації певних інтересів і цілей*. У вужчому значенні – визначена частина, програма чи напрямок такої діяльності; сукупність засобів (інструментів) та методів (технік) для реалізації певних інтересів, тобто для досягнення певних цілей у певному соціальному середовищі [14].

Політика будь-якої країни охоплює найширший спектр її життя. Але традиційно виділяють два основні й нерозривно пов'язані між собою вектори – політику внутрішню та зовнішню (міжнародну), або **міжнародні відносини** у сфері політики. Таким чином, **зовнішня (міжнародна) політика** розглядається як *один з напрямків діяльності певної країни на міжнародній арені*.

Зовнішня політика – це *сукупність стосунків держави з іншими державами світу й міжнародними організаціями*. При цьому найважливішим засобом ведення зовнішньої політики є **дипломатія** [5].

За іншим визначенням **міжнародна політика** – це комплекс двосторонніх і багатосторонніх політичних, економічних, дипломатичних, військових, культурних, науково-технічних відносин між державами [11].

Водночас варто враховувати, що законодавством кожної країни чітко регламентовано розподіл функцій представників різних гілок її влади щодо зовнішньополітичного вектору її діяльності. Приміром, у нашій державі, згідно з Конституцією, ВРУ визначає засади зовнішньої політики (дипломатичний парламентський вимір), Президент керує зовнішньою політикою, а КМУ (першочергово через профільну структуру – МЗС) забезпечує практичну реалізацію зовнішньої політики, сформованої ВРУ. Нарешті, будь-які спори, розбіжності чи суперечки, що виникають у цій площині та не розв'язуються шляхом досягнення взаємних домовленостей, розглядаються у належних судових інстанціях.

На загал, існує немало визначень дипломатії, звести які можна до наступних.

Дипломатія – у широкому розумінні – це:

синонім до "зовнішня політика" (одне з чотирьох визначень, дане досліджуваному поняттю англійським дипломатом і публіцистом Г.Нікольсоном) [13];

наука про зовнішні зносини чи зовнішню політику [13];

наука чи мистецтво (термін бельгійського юриста-міжнародника А.Рівьє [13]) представлення держави та ведення переговорів;

засіб здійснення зовнішньої політики держави у галузі міжнародних відносин, захисту інтересів власної держави та громадян закордоном [12];

практична реалізація завдань зовнішньої політики будь-якими законними методами;

офіційна діяльність глав держав і урядів, міністрів закордонних справ, відомств іноземних справ, спеціальних органів зовнішньої політики (дипломатичних представництв за кордоном, делегацій на міжнародних конференціях) по здійсненню цілей і задач зовнішньої політики держави, захисту прав та інтересів держави, його установ і громадян за кордоном [17, с. 6]; [13. п.7.5.];

сукупність представницьких органів, інституцій певної держави, на чолі з її зовнішньополітичним відомством (або лише його закордонні установи), і осіб (політичних агентів), які займаються державною діяльністю у галузі міжнародних відносин – їх встановлення, врівноваження та підтримки [20];

сукупність різних видів діяльності, а саме – невоєнних практичних заходів, прийомів і методів, застосовуваних з урахуванням конкретних умов і характеру розв'язуваних задач (найчастіше – проведення переговорів між особами, групами, націями; мирне співіснування, відсутність тиску, уникнення руйнівних воєнних конфліктів і кровопролиття) [3];

З поняттям **дипломатія** інколи отожднюють "міжнародні переговори", але частіше – пов'язують мистецтво ведення таких переговорів, спрямованих на запобігання чи врегулювання конфліктів, пошуків компромісів і взаємоприйнятних рішень, розширення і поглиблення міжнародного співробітництва [3; 13; 20].

Термін **"дипломатія"** також застосовується на позначення:

Способу тактовного та непровокативного формулювання думок і висловлювання; манери поведінки (в міжособистісному спілкуванні), спрямованої на "згладжування тертя" напруги [20];

особливих здатностей або вміння (психологічного, психічного, розумового, лінгвістичного тощо), які виявляються – у позитивному значенні – у спритності, а в негативному значенні – у підступності під час ведення міжнародних переговорів [13];

сукупності чеснот – урівноваженості, вміння красиво, гарно, складно та вправно говорити, тактовності, здатності думати, розмірковувати, робити висновки, які у стосу-

нках між людьми гарантують неконфліктність, стриманість, культурність, вишуканість у спілкуванні [20];

антонім до "грубість", "невихованість", а в окремих випадках – і до слів "війна", "взаємозалежність" [20];

хитрування, ухильність у діях, вчинках, спрямованих на досягнення певних цілей [12].

Однак, вважається, що найповніше визначення "дипломатії" подане в "Дипломатическом словаре" [4], який визначає дипломатію як засіб здійснення зовнішньої політики держави, зокрема – як "сукупність невоєнних практичних заходів, прийомів і методів, які застосовуються з урахуванням конкретних умов і характеру завдань, що вирішуються, офіційна діяльність глав держав та урядів, міністрів закордонних справ, дипломатичних представництв за кордоном, делегацій на міжнародних конференціях по реалізації цілей і завдань зовнішньої політики держави, захисту прав та інтересів держави, її установ та громадян за кордоном".

Викладене вище унаочнює думку про те, що поняття "дипломатія" є тісно пов'язаним з поняттями "політика", зокрема – "зовнішня (міжнародна) політика", "міжнародні відносини". Зрештою, поняття "дипломатія" – дуже широке (зовнішня політика чи її практична реалізація, міждержавне співробітництво, наука, мистецтво, засіб або сукупність засобів, інструмент, метод, техніка, методика, низка видів міжнародної діяльності; ведення міжнародних переговорів, врегулювання конфліктів, пошук компромісів, зняття напруги, комплекс чеснот – урівноваженість, неконфліктність, тактовність, поміркованість; манери, лінія поведінки, непровакативне висловлювання, ухильність, хитрування; професія; сукупність органів зовнішніх зносин; дипломатична служба [23]), що породжує та пояснює плюралізм його визначень. У будь-якому випадку жодне з них не спростовує спорідненість, тісний зв'язок, причетність дипломатії до (зовнішньої, міжнародної) політики, що, уточнимо, не означає для нас ототожнення чи пошуку ієрархічних зв'язків між ними. При цьому сфери впливу, права та обов'язки, діяльність суб'єктів цих сфер чітко регламентуються відповідними нормами (окремі з яких були згадані тут вище). Це дозволяє – для науково-дослідницьких цілей – виокремити дипломатію, разом з її творцями, учасниками, атрибутами, канонами, особливості мовлення тощо та сконцентруватися на вивченні певної характеристики чи аспекту.

Відтак, не ставлячи собі за мету формулювати власну дефініцію, для філологічного дослідження обмежимося вивченням **дипломатії в межах того її аспекту, котрий стосується сукупності використовуваних у ній вербальних** (мовних і мовленнєвих), **а також окремих невербальних** (міміки, жестів, інтонації тощо) **засобів** практичного здійснення зовнішньої політики та міжнародних відносин певної держави.

На практиці дипломатія полягає у забезпеченні міжнародних відносин за посередництва переважно представників **дипломатичного корпусу** – здебільшого професійних дипломатів (міжнародна дипломатія).

Професійними (кар'єрними) дипломатами називають спеціально підготовлених посадових осіб, які проводять роботу по здійсненню офіційних зносин конкретної держави з іноземними державами [17, с. 14].

Дипломат – це посадова особа, уповноважена урядом вести переговори з представниками іноземних держав [2]. Дипломати представляють, відстоюючи, інтереси своєї країни (її зовнішньої та внутрішньої національної політики, її економіки, культури тощо) в іноземних державах шляхом зустрічей з представниками влади інших країн і міжнародних організацій, проведення переговорів із зарубіжними партнерами, аналізу та

прийняття рішень як наслідок таких офіційних контактів або роботи з документами [19].

Сучасний дипломат – це "службова особа, що займається дипломатією, працівник дипломатичної установи, а в переносному розумінні слова – це особа, котра досягає своєї мети, діючи обережно, вміло, тактовно у стосунках з іншими". Нинішній дипломат повинен мати ґрунтовну *гуманітарну освіту*, глибокі знання з історії, в тому числі з історії міжнародних відносин та дипломатії, філософії, економічної теорії, географії і *країнознавства*, юриспруденції (міжнародне, дипломатичне? консульське право), розумітися на релігійних ученнях, знати протокол і етику, а також (що є конче важливим) *володіти кількома іноземними мовами* [18], [19] (*курсів наш – О.П.*).

У цьому філологічному дослідженні під особою **дипломата** як одного з основних творців і користувачів доступних для загалу (і, відповідно, лінгвістичного аналізу) зразків дипломатичного дискурсу вбачатимемо *кар'єрних (професійних) дипломатів, незалежно від того, чи вони перебувають на території власної країни чи у закордонній місії*. Іншими суб'єктами, причетними до дипломатичної діяльності й, відповідно, дипломатичного дискурсу будуть усі ті, хто, згідно посадових обов'язків або окремих службових завдань, здійснює спілкування на міжнародній арені з метою реалізації зовнішньої політики своєї держави. Загально визнано [17, с. 15], що дипломатичний корпус не має юридичних прав, не має права втручатися у внутрішні справи іншої держави та не може виступати як політична сила. *Дипломати, по суті, озвучують офіційну позицію держави, не висловлюючи власної думки*. Ця обставина є ще однією підставою для розмежування – зокрема, у філології – політичного та дипломатичного дискурсу як особливих (професійних) видів дискурсів, які обслуговують відповідні сфери діяльності людини.

Для сучасної філології **дипломатичний дискурс** – як окреме утворення – на рівні з політичним, адміністративним, юридичним, військовим, педагогічним, релігійним, містичним, медичним, діловим, рекламним, спортивним, науковим, сценічним і масово-інформаційним до групи *інституційних* видів дискурсу відніс В.І.Карасик [6, с. 37-64], [7], до *аргументативних* видів дискурсу його зараховувала А.Д.Белова [1, с. 98]. Услід за нею, Р.В.Поворожнюк визначає дипломатичний дискурс, так само, як і політичний, юридичний, рекламний, релігійно-проповідницький, відносячи його до групи аргументативних, тобто до тих видів дискурсу, який втілює, за А.Д.Беловою, "цілеспрямовану комунікативну діяльність у соціально-детермінованій ситуації з метою створення когнітивного й аксіологічного унісону" [16, с. 106]. Окремим *особливим* видом дискурсу вважає дипломатичний і О.М. Пазинич [15].

Іншим доказом на користь автономності дипломатичного дискурсу є те, що, залежно від питання, над яким працюють дипломати для виконання конкретного доручення (аналізуючи, систематизуючи, узагальнюючи, порівнюючи тощо досвід країни перебування, приміром, опрацьовуючи та узгоджуючи тексти міждержавних угод), вони "перетворюються" на фахівців у галузі юриспруденції, економіки, медицини, культури, історії, спорту і т.д. У кожному з цих випадків дипломати за короткий термін вивчають суть проблеми, надають свої міркування, висновки, пропозиції, послуговуючись конкретними поняттями, специфічними термінами, лексичними одиницями на загал, притаманними відповідній сфері діяльності. У ході підготовки та виконання доручень дипломати проводять зустрічі та переговори з представниками країни акредитації та колегами з інших посольств. При цьому сукупність верба-

льних і невербальних засобів, якими вони послуговуються, залежно від ситуації, буває ширшою чи вузькою (переважно, з огляду на обмеження, що виникають для дипломатів з диспозицій закону, що регламентує їхню діяльність), ніж та, яку потенційно можуть використати політики. Приміром, дипломати частіше намагаються підбирати такі слова, які не образять співрозмовника, а, натомість, зменшать негатив, напругу у стосунках, завуалюють небажану інформацію тощо.

Відтак уважаємо, що правильно не порівнювати і не шукати співвідношення між політичним і дипломатичним дискурсом, а визнати останній – не спростовуючи справедливості жодного з існуючих формулювань і, таким чином, не звужуючи значення досліджуваного поняття – як **самостійне глобальне явище**, як у плані його творців, учасників, так і стосовно сфер функціонування, форм, засобів і способів реалізації. Єдина рестрикція, котру можна застосувати до повноти змісту терміну "дипломатичний дискурс" може бути виправдана обмеженими рамками та фахом (профілем) філологічного дослідження. Відтак, ми сприймаємо **дипломатичний дискурс як автономний** [самостійний, окремий] [високо] **контамінований**, **зі значним ступенем уніфікованих і великою кількістю універсальних** [усталених, канонічних] **ознак і характеристик вид дискурсу**, який визначається як **сукупність мовних** (фонетико-просодичних, лексико-граматичних, риторико-стилістичних), **мовленнєвих** (тактичних, стратегічних, комунікативних), **позамовних (пара- та метамовних) і віртуальних засобів висловлювання, використовуваних** [вживаних] **комплексно з відповідними манерами та лінією поведінки, – у вузькому розумінні – особами, професійно причетними до дипломатії як практичної реалізації зовнішньої політики держави та забезпечення її міжнародних відносин, а – у широкому розумінні – будь-кого, хто висловлюється та поводить таким чином.**

Дипломатичний дискурс є тим видом дискурсу, якому **притаманний найвищий ступінь інтердискурсивності**, що дозволяє **кваліфікувати досліджуваний дискурс як високо контамінований (у розумінні контамінації як "забруднення, привнесення, проникнення, дифузії") гетерогенний/полікодовий дискурс-конгломерат (поєднання різномірних елементів, суміш, мікс, меланж, скупчення, нагромадження, застосування) маркерів інших дискурсів.** А це, у свою чергу, вимагає від творців і учасників дипломатичного дискурсу неабиякої ерудиції, освіченості, знань у не одній галузі та сфері діяльності, що забезпечить належний рівень комунікації і уможливить адекватну реакцію, розуміння та сприйняття інформації у процесі спілкування.

Зрештою, зважаючи на плюралізм існуючих дефініцій, розуміючи дипломатію як засіб ведення зовнішньої політики та враховуючи зацікавленість усіх гілок влади у підтримці міжнародних відносин своєї держави, логічним видається визначити **дипломатичний дискурс** як **глобальне комунікативне явище, що обслуговує зовнішньополітичну діяльність країн.** Оскільки відносини між державами та міжнародними організаціями, крім суто політичної площини, охоплюють військову, юридичну, економічну (господарську на загальне), наукову, культурну тощо сфери людської діяльності, то дипломатичний дискурс, властиво, міститиме структурні, лексико-семантичні, стильові ознаки відповідних видів галузевих дискурсів і виправдано характеризуватиметься як **контамінований** вид дискурсу.

Однак, дипломатичний дискурс, як і будь який інший, не зупиняється ні на мить у своєму розвитку. Розширюється коло його користувачів і учасників, застосо-

вуються нові методи, тактики, прийоми, ведеться неупинний пошук якомога ефективніших лінгвальних засобів урегулювання конфліктних і поліпшення чи налагодження добросусідських відносин між державами, враховуються досягнення науково-технічного прогресу.

Відтак, подальші філологічні дослідження дипломатичного дискурсу повинні зосереджуватися на вивченні саме новітніх форм комунікації, унаслідок утвердження яких відбуваються зміни на рівні орфографії, лексики, граматики, модифікуються мовленнєві стратегії й тактики, зрештою, змінюється мовний канон у цілому.

У свою чергу, зміни класичного формату дипломатичних стосунків у розумінні збільшення кількості учасників не могли не позначитися на мовному та мовленнєвому каноні, збагативши сучасний дипломатичний дискурс новими елементами, розширивши перелік форм і жанрів цього виду інституційної комунікації. Передовсім, диверсифікація каналів і засобів спілкування відбувається за рахунок виходу в Інтернет, зокрема – використання можливостей Твіттера. Симбіоз *Твіттера та дипломатії* – тенденція до дедалі частішого використання ресурсів Твіттера в дипломатичних цілях – породив **твіпломатію**. Вважається, що твіпломатія як термін не вживався до 26 липня 2012 року (хоча перший твіт, авторства @gelhaddad, про цю подію датований 16 вересня 2012 року), в доповіді, представленій у Женеві Товариством публік-релейшинз "Burson-Marsteller", яке претендує на "провідне комплексне/глобальне" вивчення особливостей спілкування світових лідерів у Твіттері й намагається продемонструвати, як соціальні мережі здатні скоротити відстань між цими лідерами та пересічними громадянами, на службі у яких перші знаходяться. До речі, власне й саме дослідження Товариства мало однойменну назву [21].

Початок епохи Твіпломатії, Твіттер-дипломатії, Тві-дипломатії, е-дипломатії, електронної дипломатії, цифрової дипломатії, мереженої дипломатії, дипломатії Web 2.0, нет/net-дипломатії (Web 2.0, Ediplomacy, e-diplomacy, public diplomacy Web 2.0, Twiplomacy, l'arte del twitting politico-diplomatico, Twiplomazia, la diplomazia di Twitter, diplomazia digitale, diplomazia multimediale) пов'язують з іменем Алека Росса, який став відомим після успішного провадження "найвіртуальнішої" кампанії на виборах Президента як представник тодішнього сенатора Б.Обами.

Спочатку термін "твіпломатія" використовувався на позначення альтернативного способу, в який уряди могли б інформувати своїх членів і/або виборців, а також створити прямий канал доступу до державних службовців. Згідно інших джерел, поняття "твіпломатія" охоплює всі випадки використання урядовими агенціями й функціонерами Твіттера та інших соцмедійних сайтів з метою привертання уваги широкої громадськості до їхньої діяльності, поширення інформації, використання додаткової можливості здійснювати глобальний вплив [21]

Нині, на нашу думку, **Твіпломатія – це водночас новий вид, прийом, інструмент і засіб дипломатії (альтернативний традиційній, але не здатний її замінити), який полягає у практичній реалізації основних завдань дипломатії комунікативно-лінгвальними методами у поєднанні з сучасними електронними цифровими технологіями у Всесвітній мережі Інтернет.**

Для визначення *концепції Твіттер-дипломатії*, услід за Л.Літроу та Ю.Кононенко, скористаємося формулюванням, запропонованим Державним департаментом США, який наразі є найпрогресивнішим у сфері електронної дипломатії. Американське дипломатичне відомство окреслює **Твіттер-дипломатію (твіпломатію)** як *форму традиційної дипломатії, що використовує технології та*

мережі XXI століття для вирішення зовнішньополітичних завдань. З цього визначення можна зробити висновок, що, по-перше, Твіттер-дипломатія відрізняється від традиційної дипломатії переважно тим, що використовує інші засоби: як зокрема, соціальні медіа (Фейсбук і Твіттер), програмне забезпечення для інтернет-телефонії (Скype), відеоканали (найпопулярнішим з яких, на сьогодні, є YouTube). По-друге, Твіттер-дипломатія не відмежовується від традиційних форм дипломатичних відносин і не є їхнім заміником, а скоріше потужним вагомим доповненням, здатним поліпшити й прискорити дипломатичні відносини, розширити їхні межі, вийшовши з-за зачинених дверей у відкритий віртуальний простір [8, с. 2].

Унаслідок таких змін вважаємо за доцільне запропонувати розширити термінологічний інвентар сучасного дипломатичного дискурсу, увівши поняття "твіпломат" у розумінні дипломата, котрий у своїй роботі активно та регулярно послуговується, на додаток до традиційних, також і можливостями новітніх засобів і форм комунікації (зокрема, Твіттера) для здійснення професійних функціональних обов'язків.

Аналізуючи комунікацію твіпломатів, ми помітили, що вони дотримуються – переважно "неписаних" – правил "теплостилу", а також застосовують специфічні стратегії й тактики віртуального дипломатичного дискурсу. Тобто, твіпломати на практиці й лінгвісти у теоретичному плані розробляють норми граматики, прагматики й комунікативної поведінки у Твіттері.

Поява твіпломатії як різновиду спілкування у цій сфері інституційної комунікації внесла передбачувані зміни в усталену систему дипломатичних документів. По суті, єдиною одиницею спілкування у Твіттері є твіт. У контексті віртуального виміру дипломатичного дискурсу твіт – це новий жанр дипломатичних документів розміром до 140 друкованих знаків/символів (невключно), одна з основних форм матеріалів (письмової, текстової) фіксації та презентації в реальному вимірі повідомлень інформативного та позиційного характеру в межах функціонування дипломатії у Твіттері. Твіт як віртуальний жанр дипломатичних документів, у термінах традиційної дипломатії, відповідатиме короткому повідомленню, комюніке, стислому прес-релізу, державній (офіційній зовнішньополітичній) чи особистій позиції дипломата, короткій, лаконічній заяві, відкритому листу (ноті), циркулярному листу, телеграмі, оголошенню, (при)вітанню, офіційне публічне засудження, висловленню співчуття, інтерв'ю.

Отже, аналіз існуючих дефініцій, які традиційно обслуговували основні поняття дипломатичного дискурсу, з урахуванням об'єктивних змін у ментальності людства, появи но-

вих явищ і відповідній лінгвальній репрезентації, виявив потребу в уточненні цих визначень, власні формулювання основних з яких ми запропонували тут вище. Вважаємо, що майбутнє філологічних досліджень дипломатичного дискурсу полягатиме саме у вивченні таких понять і явищ, а також їхніх мовних і мовленнєвих особливостей.

Список використаних джерел

1. Белова А.Д. Лингвистические аспекты аргументации. [Текст] / А.Д. Белова – К.: Астрей, 1997. – 304 с. – Библиогр.: с. 283-300. – 800 пр. – ISBN 966-581-455-9.
2. Дипломат. – <http://uk.wikipedia.org/wiki/Дипломат>.
3. Дипломатія. – <http://uk.wikipedia.org/wiki/Дипломатія>.
4. Дипломатія // Дипломатичний словник. – М.: Наука, 1985.
5. Зовнішня політика. – http://uk.wikipedia.org/wiki/Зовнішня_політика.
6. Карасик В.И. Этнокультурные типы институционального дискурса // Этнокультурная специфика речевой деятельности: Сб. обзор. – М.: ИНИОН РАН, 2000. – С. 37-64.
7. Кожедова А.С. Лингвопрагматические характеристики дипломатического дискурса (на материале вербальных нот). Автореф. Дисс. ... на соискание ученой степени канд. филол. наук: 10.02.19 – теория языка. – Москва, 2012. – http://www.google.com.ua/url?sa=t&rc=tj&q=&esrc=s&source=web&cd=9&ved=0CFsQFjAI&url=http%3A%2F%2Fwww.mgpru.ru%2Fdownload.php%3Fid%3D19391&ei=xSopUfy2HcbaswbniYQDQA&usq=AFQjCNHd3Rn-7z9P3xRkX0OvMXnbWzsnA&sig2=FO298JYVnQkwL_O3Kwa-Q&bvm=bv.42768644,d.Yms.
8. Літра Л., Кононенко Ю. Твіттер-дипломатія. Як новітні технології можуть посилити міжнародні позиції України? // Policy Brief. – Київ: Інститут світової політики, 2013. – № 1. – С. 1-23. – <http://glavcom.ua/artocles/9261.html>; http://iwp.org.ua/img/policy_brief_1_01_23_ok.pdf.
9. Міжнародні відносини. – <http://ua.textreferat.com/referat-11620-1.html>.
10. Міжнародні відносини. – http://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародні_відносини.
11. Міжнародна політика. – <http://osvita.ua/vnz/reports/politolog/15301/>.
12. Ожегов С.И. Словарь Ожегова. Толковый словарь русского языка. – <http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Ozhegov-term-7022.htm>.
13. Олійник О.Б. Определение понятия "дипломатия". – <http://www.finance-aup2001.ru/cms/opredelenie-ponyatiya-diplomatiya.php>.
14. Політика. – <http://uk.wikipedia.org/wiki/Політика>.
15. Пазинич О.М. Функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Спеціальність 10.02.15 – загальне мовознавство. НАН України, Інститут мовознавства. – К., 2001. – 18 с.
16. Поворознюк Р.В. Лінгвокультурологічні особливості протокольних промов у оригіналі та перекладі (на матеріалі українських та американських текстів) : дис... кандидата філол. Наук : 10.02.16 [Електронний ресурс] / Поворознюк Роксолана Владиславівна. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2004. – Режим доступу до дисертації : <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/31904.html>.
17. Руденко Г.М. Основи дипломатичного протоколу. – К.: Бліц-Інформ, 1996. – С. 14.
18. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 259 с. – <http://www.info-library.com.ua/books-text-8559.html>.
19. Сучасний український "Словник іншомовних слів" Що розповідає Інтернет про професію дипломата? – http://www.krok.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1086&Itemid=348&lang=ru
20. Diplomazia. – <http://unaparolaalgiorno.it/significato/D/diplomazia.htm>.
21. Janssen C. Twiplomacy. – <http://www.techopedia.com/definition/28940/twiplomacy>.
22. Twitter // Wikipedia. – <http://en.wikipedia.org/wiki/Twitter>.
23. Romano S. Diplomazia. – http://www.treccani.it/enciclopedia/diplomazia_%28Enciclopedia_delle_Scienze_Sociali%29/.

Надійшло до редакції 25.09.15

O. Ponomarenko, PhD, AP
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

SPECIFICATION OF LINGUISTIC TERMINOLOG IN MODERN DIPLOMATIC DISCOURSE STUDIES

The article deals with basic definitions which were traditionally used to explain a wide range of philological research of the diplomatic discourse; some examples of recent developments and innovations are given together with the author's respective definitions of these modified basic notions in consideration of current scientific achievements and technological progress.

Keywords: diplomatic discourse, diplomacy, diplomat, twiplomacy, twiplomat, Tweet, twiplo-style.

O. Пономаренко, канд. філол. наук. доц.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченка, Киев, Украина

УТОЧНЕНИЕ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ, ИСПОЛЗУЕМОЙ В ИССЛЕДОВАНИИ СОВРЕМЕННОГО ДИПЛОМАТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА

В статье говорится об основных дефиниции, которые традиционно обслуживали номенклатуру филологических исследований дипломатического дискурса; приводятся примеры последних изменений и нововведений; а также предлагаются авторские определения этих основных модифицированных понятий, с учетом современных достижений научного и технологического прогресса.

Ключевые слова: дипломатический дискурс, дипломат, дипломатия, твипломатия, твипломат, твиплостиль, твит.